

Besluit van PM tot wijziging van het Algemeen douanebesluit in verband met de invoering van de Wet gegevensverstrekking douane voor de uitvoering van politie- of toezichtstaken

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Financiën van PM, nr. PM.

Gelet op artikel 1:39 en 1:40 van de Algemene douanewet;

De afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van PM, nr. PM);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Financiën van PM, nr. PM;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Algemeen douanebesluit wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1:1 wordt "1:30" vervangen door "1:30, 1:39, 1:40".

B

Na afdeling 1.2A wordt een afdeling ingevoegd, luidende:

1.2B WAARBORGEN GEGEVENSVERSTREKKING VOOR POLITIE- OF TOEZICHTSTAKEN

Artikel 1:4aa

1. Een verzoek om gegevens of inlichtingen op grond van de artikelen 1:39 en 1:40 van de Algemene douanewet bevat in ieder geval:
 - a) een omschrijving van de gevraagde gegevens of inlichtingen, waarbij een relatie wordt gelegd tussen de verzochte gegevens en het doel van de verwerking, bedoeld in, al naar lang het geval, artikel 1:39, eerste lid, of artikel 1:40, eerste lid, van die wet;
 - b) een indicatie of de gegevens of inlichtingen geanonimiseerd kunnen worden aangeleverd.
2. Het verzoek wordt beperkt tot gegevens of inlichtingen die betrekking hebben op een tijdspanne en omvang die noodzakelijk zijn voor het doel van de verwerking.
3. Het verzoek is in overeenstemming met de wet- en regelgeving en sluit discriminatie op grond van nationaliteit of enige andere grond zonder objectieve rechtvaardiging uit.

Artikel 1:4ab

Gegevens of inlichtingen behorende tot bijzondere categorieën van persoonsgegevens, met uitzondering van direct waarneembare persoonskenmerken ten behoeve van het verstrekken van een signalement, worden niet verstrekt.

Artikel 1:4ac

Als blijkt dat onjuiste of niet-actuele gegevens of inlichtingen zijn verstrekt deelt de inspecteur dit onverwijld mee aan de partij aan wie de gegevens of inlichtingen zijn verstrekt, met het verzoek de gegevens onmiddellijk te rectificeren of te wissen.

Artikel 1:4ad

1. Aan de verstrekking van gegevens en inlichtingen, bedoeld in artikel 1:39, tweede lid van de Algemene douanewet, ligt een belangenafweging ten grondslag. In deze belangenafweging wordt in ieder geval afgewogen of in het specifieke geval aan het zwaarwegend algemeen belang en de bedreiging, bedoeld in dat lid, meer gewicht wordt toegekend dan aan het vertrouwelijkheidskarakter van de gegevens of inlichtingen of de mate waarin de persoonlijke levenssfeer van diegene waarop de gegevens betrekking hebben wordt geschonden.
2. De belangenafweging is in overeenstemming met de wet- en regelgeving en sluit discriminatie op grond van nationaliteit of enige andere grond zonder objectieve rechtvaardiging uit

Artikel 1:4ae

Bij de gegevensoverdracht op grond van de artikelen 1:39 en 1:40 van de Algemene douanewet worden passende algemeen aanvaarde beveiligingsmaatregelen getroffen.

Artikel 1:4af

De inspecteur biedt mondeling of schriftelijk ondersteuning bij het doorgronden van de gegevens die worden verstrekt op grond van de artikelen 1:39 en 1:40 van de Algemene douanewet, indien:

- a. de ontvangende partij hierom verzoekt;
- b. de gegevens door de inspecteur als niet-eenduidig worden beoordeeld; of
- c. de ontvangende partij voornemens is de gegevens te koppelen aan andere gegevens, met het doel ervoor te zorgen dat dit op de juiste wijze geschiedt.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking op het tijdstip waarop de Wet gegevensverstrekking douane voor uitvoering politie- of toezichttaken in werking treedt.

ARTIKEL III

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit gegevensverstrekking douane voor uitvoering van politie- en toezichttaken.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Gegeven,

De Staatssecretaris van Financiën,

NOTA VAN TOELICHTING

I. Algemeen

Het Algemeen douanebesluit (Adb) wordt aangepast in verband met de wijzigingen in de Algemene douanewet (Adw) als gevolg van de Wet gegevensverstrekking douane voor uitvoering van politie- of toezichtstaken. Met die wet is een wettelijke grondslag gecreëerd voor het verstrekken van gegevens en inlichtingen (hierna wordt gesproken over gegevens waar gegevens of inlichtingen is bedoeld) door de inspecteur van de douane aan de politie, Koninklijke Marechaussee (KMar), Financiële inlichtingen eenheid (FIU) en de Belastingdienst/Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD). In de Adw is een delegatiegrondslag opgenomen waarin wordt bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld voor de juiste uitvoering en toepassing van de artikelen 1:39 en 1:40 Adw. Daarbij is bepaald dat regels worden gesteld met betrekking tot het soort gegeven dat kan worden verstrekt; de wijze waarop de gegevensoverdracht wordt beveiligd; de wijze waarop de inspecteur ondersteuning biedt bij het doorgronden van de gegevens; de wijze waarop de belangenafweging wordt gemaakt bij verstrekking van gegevens als bedoeld in artikel, 1:39, tweede lid; en de eisen die aan een verzoek om gegevensverstrekking worden gesteld.

Advies Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is geraadpleegd over de conceptwijziging van het Adb. De AP heeft geen aanmerkingen op het besluit.

Internetconsultatie

Van 8 juli 2025 tot en met 31 augustus 2025 kon eenieder middels internetconsultatie reageren op de conceptwijziging van het Adw. Er zijn twee reacties binngekomen. De eerste reactie steunt het voorstel, met name vanwege de aandacht voor gegevensbeveiliging en het duidelijke gebruiksdoel, maar wijst op het belang van toezicht op doelbinding en tijdige vernietiging van de gegevens. De tweede reactie uit stevige kritiek op de huidige privacywetgeving, die volgens de indiener een belemmering vormt voor effectieve gegevensuitwisseling en opsporing. Er wordt gepleit voor ruimere mogelijkheden voor gegevensverzameling door opsporingsdiensten, zonder inmenging van de Autoriteit Persoonsgegevens. De reacties geven geen aanleiding om het conceptbesluit aan te passen.

Budgettaire aspecten

De maatregel in dit voorstel heeft geen budgettaire gevolgen.

Uitvoeringsgevolgen douane

Er heeft een uitvoeringstoets plaatsgevonden door de Douane: het voorstel is uitvoerbaar.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdeel A (artikel 1:1 van het Algemeen douanebesluit)

In artikel 1:1 Adb zijn de delegatiegrondslagen vermeld waarop het Adb is gebaseerd. Met betrekking tot de in het Adb in te voegen afdeling 1.2B wordt de delegatiegrondslag waarop die afdeling is gebaseerd ingevoegd in artikel 1:1 Adb. In deze betreft het de artikelen 1:39 en 1:40 Adw.

Artikel I, onderdeel B (afdeling 1.2A van het Algemeen douanebesluit)

Artikel 1:4aa

In artikel 1:4aa Adb wordt omschreven aan welke vereisten een verzoek om gegevens moet voldoen. Een verzoek om gegevens omvat in ieder geval een duidelijke omschrijving van de gevraagde gegevens, waarbij een relatie wordt gelegd tussen de verzochte gegevens en het doel van de verwerking, welke overeenkomt met een van de doelen die genoemd worden in de artikelen 1:39 en 1:40 Adw. Om het onnodig delen van gegevens zoveel mogelijk te voorkomen wordt het verzoek zoveel mogelijk beperkt in tijd (een tijdspanne) en omvang (dataminimalisatie).

Een verzoek moet in overeenstemming met de wet- en regelgeving zijn en sluit discriminatie op grond van nationaliteit of enige andere grond zonder objectieve rechtvaardiging uit.

Artikel 1:4ab

In artikel 1:4ab Adb wordt bepaald dat in de gevallen waarin op grond van de artikelen 1:39 en 1:40 Adw gegevens worden verstrekt geen gegevens verstrekt mogen worden die vallen binnen de bijzondere categorieën persoonsgegevens.¹ De bijzondere categorieën persoonsgegevens betreffen persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, het lidmaatschap van een vakbond, genetische gegevens, biometrische gegevens, gegevens over gezondheid of iemands seksueel gedrag of gerichtheid kunnen blijken. Deze gegevens zijn zó privacygevoelig zijn dat het grote(re) impact op iemand kan hebben als deze gegevens worden verwerkt. Deze gegevens krijgen daarom extra bescherming.² Omdat het verwerken van gegevens binnen de bijzondere categorieën persoonsgegevens niet noodzakelijk is voor de doelen, genoemd in de artikelen 1:39 en 1:40 Adw is het delen van deze gegevens onder deze bepalingen uitgesloten. Een uitzondering wordt gemaakt voor direct waarneembare persoonskenmerken ten behoeve van het verstrekken van een signalement, zoals het feit dat iemand brildragend is, of in een rolstoel zit. Deze gegevens zijn in veel gevallen noodzakelijk bij het verstrekken van een duidelijk signalement. Omdat deze kenmerken direct waarneembaar kwalificeren deze in mindere mate als privacygevoelig.

Artikel 1:4ac

In artikel 1:4ac Adb wordt bepaald dat indien onverhoopt blijkt dat onjuiste of niet-actuele gegevens zijn verstrekt, de verstreckende autoriteit dit onverwijld meedeelt aan de ontvangende partij, met het verzoek de gegevens onmiddellijk te rectificeren of te wissen (vereiste juistheid van de gegevens als bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderdeel d, AVG).

Artikel 1:4ad

In artikel 1:4ad Adb wordt bepaald dat aan de verstrekking van gegevens of inlichtingen op grond van artikel 1:39, tweede lid, Adw een belangenafweging ten grondslag ligt. In deze belangenafweging wordt in ieder geval afgewogen of in het specifieke geval aan het zwaarwegend algemeen belang en de bedreiging, bedoeld in dat lid, meer gewicht wordt toegekend dan aan het vertrouwelijkheidskarakter van de gegevens of inlichtingen of de mate waarin de persoonlijke levenssfeer van diegene waarop de gegevens betrekking hebben wordt geschonden. Indien uit de belangenafweging blijkt dat het vertrouwelijkheidskarakter van de gegevens of inlichtingen of de mate waarin de persoonlijke levenssfeer van diegene waarop de gegevens betrekking hebben zwaarder weegt dan het zwaarwegend algemeen belang of de bedreiging, dan worden de gegevens niet gedeeld. De belangenafweging moet in overeenstemming met de wet- en regelgeving zijn en sluit discriminatie op grond van nationaliteit of enige andere grond zonder objectieve rechtvaardiging uit.

Artikel 1:4ae

In artikel 1:4ae Adb wordt bepaald dat bij de gegevensoverdracht van gegevens op grond van de artikelen 1:39 en 1:40 Adw passende algemeen aanvaarde beveiligingsmaatregelen worden getroffen. Passende algemeen aanvaarde beveiligingsmaatregelen zijn beveiligingsmaatregelen als bedoeld in artikel 32 AVG. Hiermee wordt gewaarborgd dat datalekken zoveel mogelijk worden voorkomen.

Artikel 1:4af

In artikel 1:4af Adb wordt bepaald dat de inspecteur ondersteuning biedt bij het doorgronden van de verstrekte gegevens in de gevallen dat de ontvangende partij hierom verzoekt, de inspecteur oordeelt dat de gegevens niet eenduidig zijn, of indien de ontvangende partij voornemens is de gegevens te koppelen aan andere gegevens. Een risico van gegevensdeling is dat gegevens verkeerd worden geïnterpreteerd of op verkeerde wijze worden gecombineerd. Met deze

¹ Artikel 9 van de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (Pb EU 2016, L 119) (AVG).

² Artikel 9 AVG al dan niet in samenhang met de artikelen 22 tot en met 30v aan de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG).

ondersteuning worden misverstanden bij de interpretatie van gegevens zoveel mogelijk voorkomen.

De Staatssecretaris van Financiën,